

TUUSULAN KUNNAN VARAUTUMIS- JA VALMIUSSUUNNITELMAN YLEINEN OSA

Tarkistamisesta vastaava

Turvallisuuspäällikkö: Erkki Vähämäki,
Vs-Johtoryhmä

Laatija
Turvallisuuspäällikkö: Erkki Vähämäki

Hyväksytty kunnanhallituksessa: xx.xx.xxxx

Päivitys 11.11.2025

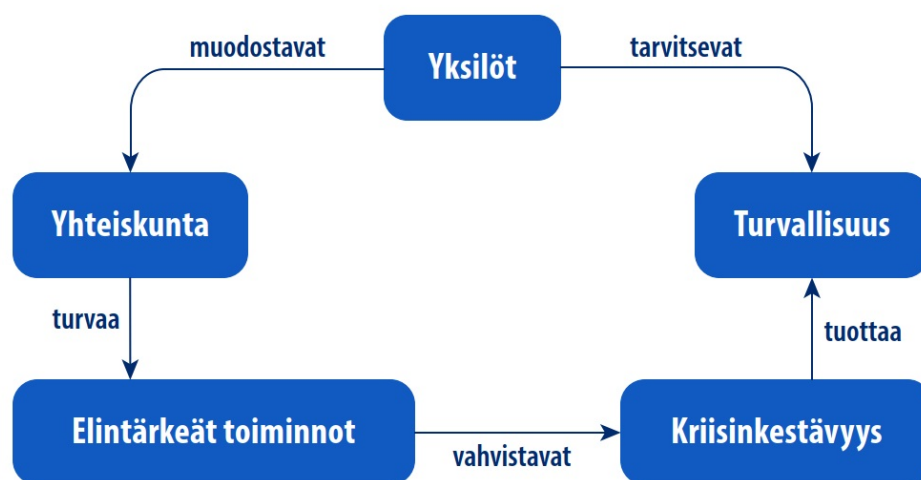
Sisältö:

1	Varautuminen ja valmiussuunnittelu.....	4
2	Valmiussuunnittelun perusteet	5
2.1	Varautumisen lainsäädännöllinen pohja.....	5
3	Turvallisuustilanteet, valmiustilat ja valmiuden tehostaminen	6
3.1	Normaalioloissa varaudutaan	6
3.2	Häiriötilanteessa toimitaan ja valmiutta tehostetaan	7
4	Kunnan valmiussuunnittelujärjestelmä	8
4.1	Elintärkeät toiminnot	9
4.2	Valmiussuunnitteluprosessi.....	9
4.2.1	Valmiussuunnittelun johtaminen ja koordinointi.....	10
4.2.2	Valmiussuunnitelman yleinen osa.....	10
4.3	Kunnan toimialueiden valmiussuunnitelmat	11
4.3.1	Kunnan ja toimialojen suunnitelmissa tulee lisäksi ottaa huomioon	12
4.3.2	Kuntatoimiala, Yhteiset palvelut.....	13
4.3.3	Sivistys	14
4.3.4	Kasvun ja ympäristön toimialue.....	15
4.3.5	Liikelaitosten sekä osakkuus- ja tytäryhtiöiden valmiussuunnittelu.....	16
4.3.6	Tuusulan vesihuoltoliikelaitos.....	16
4.3.7	Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	16
4.3.8	Tuusulan kunnan kiinteistöt	16
4.3.9	Kunnan sosiaali- ja terveystoimen järjestäjä	17
4.3.10	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	17
4.4	Toimipaikkojen ja laitosten omatoiminen varautuminen.....	17
4.5	Painopistealueet kunnan varautumisen kehittämisessä	18
4.5.1	Uhka- ja riskianalyysi.....	18
4.5.2	Johtaminen ja koordinointi.....	18
4.5.3	Tiedonkulku ja viestintä	18
4.5.4	Koulutus ja harjoittelu	18
4.5.5	Huoltovarmuus	18
4.5.6	Infrastruktuurin turvaaminen.....	18
4.5.7	Elintärkeiden toimintojen johtamisessa tarvittava tilannekuva.....	18
4.5.8	Kansalaisten osallistaminen	18
4.6	Kunnan riskienhallinta sekä toimintaa koskevat uhkatilanteet ja näiden vaikutukset	19
4.6.1	Kunnan riskienhallintajärjestelmä liittyen varautumiseen	19
4.7	Valtakunnalliset uhkamallit, Kansallinen riskiarvio	19
5	Yhteiskunnan turvallisuusstrategia	19
5.1.1	Kansallinen riskiarvion.....	20
5.1.2	Alueelliset uhkat.....	23
5.1.3	Paikalliset uhkat Tuusulassa.....	24
6	Kriisijohtamisen toimintamalli.....	25
6.1	Hälytys- ja viestijärjestelyt.....	25
6.2	Johtamisjärjestelyt	25
6.3	Yhteistoiminta muiden viranomaisten kanssa	25
6.4	Tiedottaminen ja kriisiviestintä	25
6.5	Valmiustilanteiden purkaminen ja tilanteen normalisointi	25
6.6	Poikkeusolojen aiheuttamat täydennykset organisaatioon.....	26
6.6.1	Varaukset.....	26
6.6.2	Väestönsuojelumudostelmien perustaminen	26
6.6.2.1	Pelastusmuodostelmat	26

6.6.2.2	Raivaus- ja rakentamismuodostelmat.....	26
6.6.2.3	Ensiapumuodostelmat	27
6.6.2.4	Huoltomuodostelmat	27
6.6.3	Väestönsuojelumuodostelmat ja Alueelliset valmiuskeskukset.....	27
6.6.4	Valmiuskeskukset.....	27
6.6.5	Johtaminen poikkeusoloissa	28
6.6.6	Poikkeusolojen erityistehtävät.....	28
7	Suunnitelman ylläpitäminen ja koulutus	29
7.1	Valmiussuunnitelman julkisuus	29
7.2	Suunnitelmasta tiedottaminen ja henkilöstön perehdyttäminen.....	29
7.3	Koulutus ja harjoitukset.....	29
7.4	Suunnitelman seuranta, päivittäminen ja vastuuhenkilöt.....	29
7.5	Liitteet	29
7.6	Jakelu.....	29

1 VARAUTUMINEN JA VALMIUSSUUNNITTELU

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025 on valtioneuvoston periaatepäätös, joka yhtenäistää varautumisen kansallisia periaatteita ja ohjaa hallinnonalojen varautumista. Strategian ensimmäisessä osassa esitetään kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli, jonka pohjalta Suomessa varaudutaan ja toimitaan erilaisissa häiriötilanteissa. Strategian toinen osa ohjaa valtioneuvoston hallinnonalojen varautumista. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia on laadittu laaja-alaisessa yhteistyössä kaikkien toimijoiden näkökulmat huomioiden. Kokonaisturvallisuus tehdään yhdessä viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Strategian toimeenpanosta vastaa kukin hallinnonala osaltaan toimivaltansa mukaisesti. Toimeenpanoa seuraa ja yhteistoiminnan kehittämistä koordinoi Turvallisuukskomitea yhteistyössä ministeriöiden valmiuspäälliköiden kanssa.

Kuva 1: Kokonaisturvallisuuden toimintamalli tiivistetysti. YTS2025

Valmiussuunnittelun tarkoituksena on turvata kuntalaisille kunnan tärkeimmät palvelut mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa yhteiskunnan turvallisuustilanteissa. Tärkeimpänä tavoitteena on, että palvelut kyetään suojaamaan mahdollisimman tehokkaasti uhkien edellyttämällä tavalla ja että organisaatiot, toimitilat ja tekniset järjestelmät mahdollistavat organisaation tehokkaan toiminnan kaikissa tilanteissa. Varautumiseen kuuluu olennaisesti häiriötilanteiden ennaltaehkäisy ja riskien minimointi ja poistaminen.

Pääpaino valmiussuunnittelussa on normaaliolojen häiriötilanteilla. Valmiuden ylläpito pyritään saamaan osaksi normaalia toimintaa, ja painopistettä pyritään suuntaamaan häiriötilanteiden hallinnasta niiden ennakointiin, estämiseen sekä vaikutusten minimointiin.

Varautumisen perusta muodostuu normaaliolojen valmiudesta toimia tavanomaisissa onnettomuuksissa, suuronnettomuuksissa sekä häiriö- ja erityistilanteissa. Poikkeusolojen toimintaa varten normaaliolojen valmiutta täydennetään uhka-arvioiden edellyttämällä lisätoimenpiteillä.

Valmiussuunnitelma koostuu useista eri asiakirjoista, jotka valmiussuunnitelman yleinen osa sitoo yhteen. Varautumistehtävät kytketään eri toimialueiden ja henkilöiden tehtäviin, toiminta- ja taloussuunnitteluun, erilaisiin kehittämishankkeisiin sekä raportointijärjestelmiin.

2 VALMIUSSUUNNITTELUN PERUSTEET

2.1 Varautumisen lainsäädännöllinen pohja

- Valmiuslaki
Varautuminen erilaisiin normaaliolojen häiriötilanteisiin perustuu viranomaisten tehtäviä koskeviin säädöksiin, joiden mukaan organisaation on hoidettava tehtävänsä kaikissa oloissa. Lakisääteinen velvollisuus varautua myös poikkeusoloihin perustuu 9.12.2011 hyväksyttyyn valmiuslakiin.
Valmiuslaissa on useita pykäläiä, jotka vaikuttavat kunnan toimintaan valmiuslain aikana esim. Päivittäistavarakaupan säännöstely, Rakentamisen säännöstely jne. tarkemmin Liitteessä: Valmiuslain mukaiset velvoitteet kunnan toimintaan lainkohdittain.
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015)
Talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 12 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on talousveden laadun turvaamiseksi laadittava ja pidettävä ajan tasalla häiriötilannesuunnitelmaa. Eritilannesuunnitelma on osa terveydensuojelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kunnan valmius- ja varotoimenpiteitä. Eritilannesuunnitelman laatimiseksi kunnan terveydensuojeluviranomaisen on oltava yhteistyössä muiden viranomaisten, talousvettä toimittavan laitoksen, sille vettä toimittavan laitoksen ja muiden asianomaisten laitosten kanssa. Häiriötilannesuunnitelma on lisäksi sovitettava yhteen muiden viranomaisten ja toimijoiden varautumiseen liittyvien suunnitelmien kanssa.
- Pelastuslaki
Pelastuslain (379/2011) 2 §:n 2 momentin mukaan pelastustoimen viranomaiset huolehtivat toimialaansa kuuluvista Geneven yleissopimuksissa (SopS 8/1955), sekä Geneven yleissopimusten lisäpöytäkirjoissa (SopS 82/1980) määritellyistä väestönsuojelutehtävistä. Laissa säädetään myös yhteistoiminnasta mainittujen tehtävien hoitamisessa sekä niihin varautumisessa. Kukin viranomainen huolehtii poikkeusolojen väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varaamisesta ja kouluttamisesta.
- Puolustustalaki
esim. 29 §, Henkilölle, joka tämän lain nojalla on määrätty muuttamaan asuinpaikastaan, on tilapäisen asuinkunnan järjestettävä valtion varoin kohtuullinen majoitus ja toimeentulo.
- Laki Hyvinvointialueista
14 §
Hyvinvointialueen ja kuntien neuvottelu
Hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta.

- Valtioneuvoston selonteot, asetukset ja ohjaavat päätökset
- Valtioneuvoston asetuksessa hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteisiin mainitaan seuraavat asiat kuntien kanssa tehtävästä yhteistyöstä:
 Hyvinvointialueiden on varauduttava ennakoon tehtävillä valmiussuunnitelmilla sekä muilla toimenpiteillä häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin yhteistyössä alueensa kuntien ja sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueen kanssa.
 Hyvinvointialueen on sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa valmiussuunnitelmissaan otettava huomioon niiden yhteensopivuus alueensa pelastustoimen, kuntien ja yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden kanssa.
 Tämän tehtävän tukemiseksi hyvinvointialueella on oltava alueellinen yhteistyöryhmä ohjaamaan ja yhteen sovittamaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista. Yhteistyöryhmässä tulee olla perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalihuollon ja pelastustoimen edustus sekä asiantuntemusta ainakin ympäristöterveydenhuollosta ja alueen kuntien varautumisesta
- Valtioneuvoston asetus 570/2024 edellyttää, että hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen on asetettava toimialueellaan väestönsuojelun yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmän tehtävänä on hyvinvointialueen pelastustoimen ja muiden hyvinvointialueen alueella toimivien viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtäviin varautumisen ja suunnitelmien yhteensovittaminen. Yhteistyöryhmässä tulee olla jäsen ainakin pelastustoimesta, Puolustusvoimista, sosiaali- ja terveystoimesta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, aluehallintovirastosta sekä alueen kunnista. Yhteistyöryhmässä voi olla jäseniä myös muista viranomaisista, ja se voi kutsua asiantuntijoita kuultavaksi.
- Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019 edellyttää, että organisaatiolla on ajantasaiset ohjeet tietoturvallisuustoimenpiteistä sekä poikkeusoloihin varautumisesta.

3 TURVALLISUUSTILANTEET, VALMIUSTILAT JA VALMIUDEN TEHOSTAMINEN

Alla on kuvattu kunnan turvallisuustilanteet ja niihin liittyvät valmiustilat sekä valmiuden tehostamisen Yleisjärjestelyt ja toteuttaminen.

3.1 Normaalioloissa varaudutaan

Normaalioloihin liittyy uhkia, joita on voitava ehkäistä ennalta, torjua ja niiden vaikutuksista on voitava toipua normaaliolojen säädöksillä ja voimavaroilla. Normaalioloissa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen painopisteenä on erilaisten uhkien ehkäiseminen ennalta.

Normaalioloissa rakennettavat järjestelmät ja muut toimenpiteet luovat perustan toiminnalle häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Erityisesti johtamiseen ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ohjaamiseen tarvittavat sähköisen viestinnän ja tietoliikenteen järjestelmät on suojattava ja varmennettava jo normaalioloissa kestäväan ankaratkin poikkeusolot.

Varautuminen kuuluu kyseisen tehtäväalueen toimialan vastuulle ja henkilöstön yleistehtäviin. Kunnan johtoryhmä täydennettynä keskeisillä viranhaltijoilla ja asiantuntijoilla johtaa suunnittelutoimintaa väestönsuojelun johtoryhmänä (VS-jory).

3.2 Häiriötilanteessa toimitaan ja valmiutta tehostetaan

Häiriötiloissa sattuu tavanomaisesta poikkeavia tapahtumia (pitkäaikainen sähkökatkos, tulva tai vastaava muu tapahtuma), jotka toteutuessaan saattavat saada aikaan laajoja toimintahäiriöitä. Kunnassa tulee olla välitön johtamisvalmius elintärkeitä palveluja tai toimintoja uhkaavissa tilanteissa.

Häiriötilanteessa kunnan ja viranomaisten pitää ryhtyä toimiin uhkan torjumiseksi ja siitä selviämiseksi. Häiriötilanteet voivat edellyttää määrärahojen uudelleen kohdentamista, henkilöstön palvelukseen määräämistä ja muiden lisäresurssien osoittamista.

Häiriötilanne voi vaatia tehostamaan viranomaisten yhteistoimintaa ja johtamista. Tämä kohdistuu esimerkiksi tilannekuvan muodostamiseen ja ylläpitoon sekä siitä tiedottamiseen. Häiriötilanteissa on tiedotettava aktiivisesti tilanteesta, toiminnan linjauksista sekä viranomaisten toiminnasta ja toimintaohjeista.

Äkillisten häiriötilanteiden vaatimista toimivaltuuksista ja resurssien kohdentamisesta päättää pormestari ja kansliapäällikkö johtoryhmässään. Väestönsuojelun johtoryhmä on tällaisessa tilanteessa toiminnassa.

Poikkeusoloissa valmiutta ja kuntalaisille elintärkeitä toimintoja ylläpidetään

Poikkeusolot määritellään valmiuslain 29.12.2011/1552 3§:ssä. Poikkeusoloja tämän lain mukaan ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila; sekä
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.
- 6) sellainen
  - a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
  - b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;
  - c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;
  - d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;
  - e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;
  - f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai

g) edellä a-f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Poikkeusolojen yleisenä edellytyksenä on, että viranomaiset tarvitsevat lisävaltuuksia tilanteiden hallitsemiseksi. Valmiuslainsäädännön käyttöönotolla turvataan poikkeusolojen tilanteissa tarvittavat toimivaltuudet ja resurssit. Valmiussuunnitelman joustavalla toimeenpanolla turvataan elintärkeät toiminnot ja väestönsuojelun toimintamahdollisuudet osana kokonaismaanpuolustusta.

Kunnan Vs-johtoryhmä johtaa toimintoja.

4 KUNNAN VALMIUSSUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ

Paikallishallinto tasolla kunta vastaa omasta varautumisesta sekä kyvystä tuottaa palveluita kuntalaisille kaikissa turvallisuustilanteissa painopisteinä kunnan kannalta kriittiset toiminnot. Paikallishallinnon varautuminen on yhteiskunnassa avainasemassa varautumisen ketjussa. Jos kunta ei pysty takaamaan kuntalaistensa elinmahdollisuuksia ja turvallisuutta, saattaa yksittäinen kuntalainen nopeasti olla erittäin vaikeassa asemassa.

VARAUTUMISEN PROSESSI

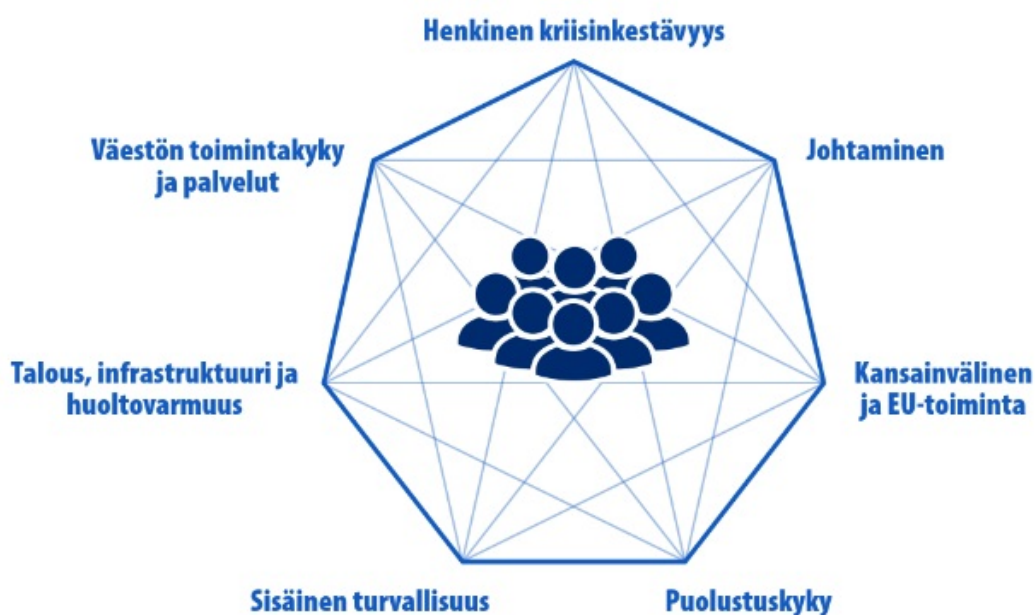
Kuva 2: Varautumisen prosessi

Kunnan varautuminen tapahtuu laatimalla riskiarvioita, valmiussuunnitelmia, tekemällä etukäteisvalmisteluja, kouluttamalla henkilökuntaa ja harjoittelemalla mahdollisia häiriötilanteita varten. Tärkein funktio varautumisessa on valmiussuunnittelu, joka on normaalioloissa tapahtuvaa varautumisen suunnittelua. Valmiussuunnittelun tuotos on valmiussuunnitelma, jossa selvitetään erityistilanteiden, häiriötilojen ja poikkeusolojen vaikutukset kunnan tehtäviin ja toimintaan, toiminnan jatkuvuuden turvaaminen sekä toimenpiteet normaalioloihin palaamiseksi.

4.1 Elintärkeät toiminnot

Suomalaisen yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat:

- Johtaminen
- Kansainvälinen ja EU-toiminta
- Puolustuskyky
- Sisäinen turvallisuus
- Talouden ja infrastruktuuri, huoltovarmuus
- Väestön toimintakyky ja palvelut
- Henkinen kriisinkestävyys

Kuva 3: Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot. YTS2025

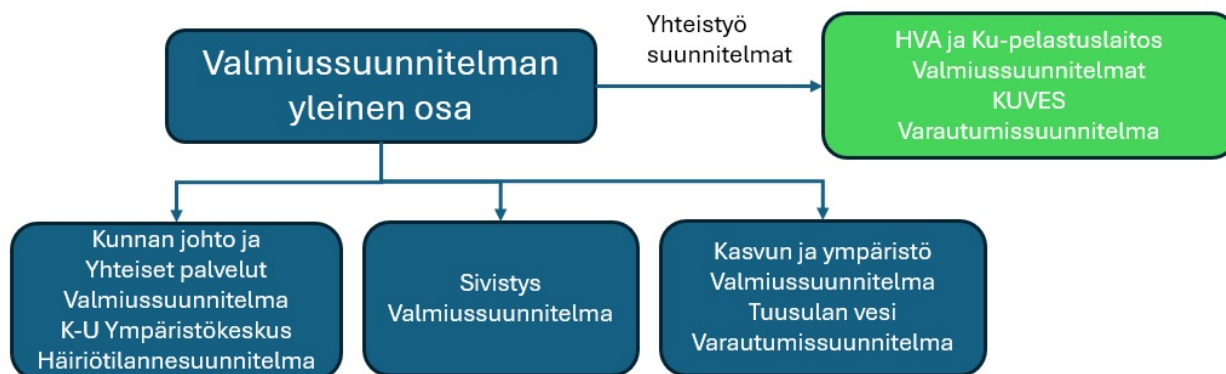
Tuusulan kunnan kannalta kriittisiksi tehtäviksi ja toiminnoiksi tunnistettiin seuraavat palvelut:

- Kunnan operatiivisen johtamisen ja päätöksenteon turvaaminen
- vesi- ja jätehuolto
- Opetus ja varhaiskasvatus
- Kuntalaisten toimintakyky ja palvelut
- ICT, Tietoliikenne- ja viestintäyhteydet
- Kadut ja kulkuväylät
- ruokapalvelut
- Kulttuuri- ja museotoiminta

4.2 Valmiussuunnitteluprosessi

Tuusulan kunnassa valmiussuunnitelma jaetaan kahteen osaan, yleiseen osaan sekä kunnan toimialueiden suunnitelmiin. Tuusulan kunnan toimialueet ovat Kuntatoimiala ja Yhteiset palvelut, Sivistys, Kasvu ja ympäristö, Lisäksi Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus ja Tuusulan vesihuoltoliikelaitos tekevät omat erityistilannesuunnitelmansa. Yhdessä nämä muodostavat kunnan valmiussuunnitelma kokonaisuuden. Kunnan valmiussuunnitelman yleisen osan ja toimialakohtaiset

osien tulee olla keskenään ristiriidattomia. Yhteensovittamista tehdään turvallisuustyöryhmän työpajoissa ja VSjoryssä.

Kuva 4: valmiussuunnitelman jakautuminen kunnassa

4.2.1 Valmiussuunnittelun johtaminen ja koordinointi

Pormestari, kansliapäällikkö sekä kunnanhallitus ohjaavat kuntansa varautumista ja valmiussuunnittelua, nämä tahot myös yhteen sovittavat ja valvovat kunnan eri toimialueiden varautumista. Varautumisjärjestelyistä päävastuussa on kansliapäällikkö, sillä varautumisvelvoite seuraa aina virkavastuuta. Velvollisuus suorittaa virkatehtävät kuuluvat henkilökohtaisesti jokaiselle virkamiehelle, eikä vastuuta voi siirtää. Tosin virkamies voi käyttää apunaan tehtäväänsä nimettyjä henkilöitä.

Vaikka kansliapäällikkö vastaa koko kunnan varautumisesta ja valmiussuunnittelusta, vastaa myös kunnan jokainen toimialue oman alueensa varautumisesta ja etukäteisvalmisteluista. Kunnan toimialueen varautumista ja etukäteisvalmisteluita ohjaavat voimassa oleva lainsäädäntö, oman hallinnon ohjeet sekä kunnanhallituksen päätökset ja viitoitukset.

Kunnan johtoryhmä johtaa suunnittelutoimintaa Väestönsuojelun johtoryhmänä (Vs-jory), johon kuuluvat kunnan johtoryhmän jäsenten ja heille nimettyjen varahenkilöiden lisäksi toimialueiden asiantuntijoita ja ympäristökeskuksen johtaja sekä Tuusulan vesi -liikelaitoksen johtaja. Mukana on myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Keusoten edustus.

4.2.2 Valmiussuunnitelman yleinen osa

Valmiussuunnitelman yleinen osa laaditaan kansliapäällikön johdolla. Kunnan toimialueiden asiantuntijat osallistuvat sen laatimiseen ja toimialasuunnitelmien keskeiset asiat kootaan siihen. Ensisijaisesti valmiussuunnitelman yleinen osa on tarkoitettu kunnan johdon sekä päättäjien käyttöön.

Kunnan valmiussuunnitelman yleisessä osassa tulee

- antaa varautumisen ja valmiussuunnittelun perusteet
- kuvata oman kunnan toimintaa koskevat uhkatilanteet ja näiden vaikutukset kunnan toimintaan sekä kuntalaisten elämään
- selvittää kunnan eri toimialueiden keskeisimmät tehtävät kuntalaisten turvallisuuden ja toimeentulon sekä kunnan peruspalveluiden turvaamiseksi yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvissa uhkatilanteissa
- selvittää miten kunnan hallinto ja johtaminen järjestetään uhkatilanteissa
- ilmoittaa uhkatilanteiden edellyttämät muutokset organisaatioon (liite).
- ohjeistaa valmiussuunnitelman laatiminen ja ylläpito
- ohjeistaa henkilöstön perehdyttäminen ja kouluttaminen

- todeta yhteistyö tahojen keskeiset tehtävät.

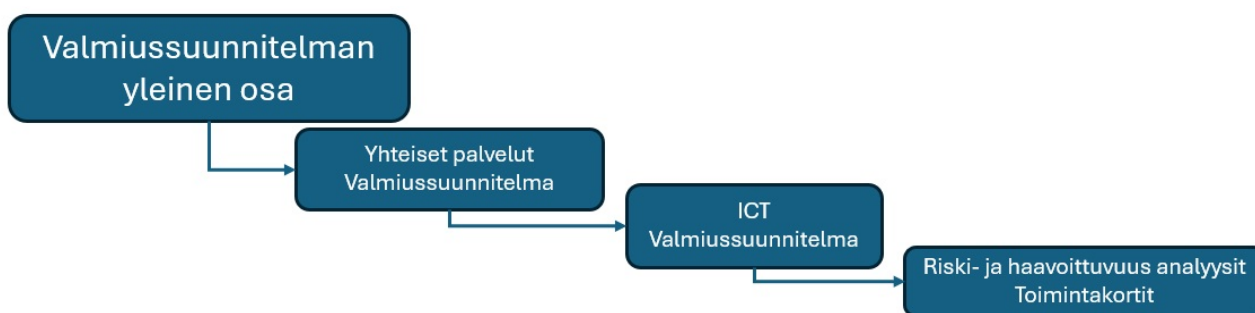
4.3 Kunnan toimialueiden valmiussuunnitelmat

Kunnan eri toimialuejohtajien tehtävänä on vastata toimialueensa valmiussuunnittelusta ja häiriötilannesuunnittelusta. Toimialueiden suunnitelmissa kuvataan yksityiskohtaisesti toimialueen elintärkeitä tehtäviä, joiden tulee toimia kaikissa turvallisuustilanteissa, toimialueen kannalta tärkeimmät uhkatilanteet ja näiden vaikutukset, varsinaiset tehtävät ja lisätehtävät poikkeusoloissa. Valmiussuunnitelmassa selvitetään myös, miten toiminnan jatkuvuus voidaan turvata.

Kunnan toimialuekohtaiset valmiussuunnitelmat laaditaan toimialueen johtajan johdolla ja sen laatimiseen osallistuvat kyseisen toimialueen keskeiset henkilöt. Toimialuekohtaiset valmiussuunnitelmat viedään tiedoksi toimintaa johtavaan lautakuntaan ja sen hyväksyy VS-johtoryhmä.

Kun kunnan valmiussuunnitelman yleisessä osassa kuvataan tiivistetysti toimialueiden keskeisimmät tehtävät kuntalaisten turvallisuuden ja toimeentulon sekä kunnan peruspalveluiden turvaamiseksi yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvissa uhkatilanteissa, kuvataan toimialuekohtaisissa valmiussuunnitelmissa yksityiskohtaisesti eri turvallisuustilojen vaikutukset sekä toimialueen varsinaisiin, että eri turvallisuustilojen tehtäviin. Toimialuekohtaisessa valmiussuunnitelmassa kuvataan myös, miten kyseisen toimialueen toiminnan jatkuvuus voidaan turvata kaikissa olosuhteissa ja miten toiminta muuttuu uhkatilanteen realisoituessa.

Toimialueen valmiussuunnitelmissa tulee ottaa huomioon myös kunnan muiden toimialueiden vaatimukset kyseessä olevalle toimialueelle. Lisäksi tulee vastaavasti pohtia oman toimialueen vaatimukset muille toimialueille ja selvittää ovatko nämä vaatimukset realistisia ja toteutettavissa. Kunnan toimialueen valmiussuunnitelma jakautuu vielä alaosiin, joita ovat kyseisen toimialueen tulosalueet. Toimialue velvoittaa tulosyksiköitä laatimaan omat suunnitelmansa näihin kohdistuvien velvoitteiden mukaisesti (esim. ICT valmiussuunnitelma, Pelastussuunnitelmat jne.).

Kuva 5: Esimerkki kunnan valmiussuunnittelun osatsoista, malli Yhteiset palvelut, ICT

4.3.1 Kunnan ja toimialojen suunnitelmissa tulee lisäksi ottaa huomioon

- Resurssien ja tukipalveluiden riittävyyden varmistaminen
  - Resurssien riittävyyden, kuten henkilöstön, tilojen ja materiaalien, varmistamiseksi laaditaan yksityiskohtaiset suunnitelmat. Tukipalveluiden toiminnan jatkuvuus varmistetaan etukäteen sovitulla toimenpiteillä ja varajärjestelyillä.
- Yhteistyösuunnitelmat eri toimijoiden kanssa
  - Yhteistyö viranomaisten, yksityissektorin ja kolmannen sektorin kanssa on olennaista häiriötilanteiden hallinnassa. Suunnitelmissa määritellään yhteiset toimintamallit, viestintäkanavat ja vastuunjaot.
- Henkilöstön valmiuskoulutukset ja harjoitukset
  - Henkilöstön valmiuskoulutukset ja harjoitukset ovat keskeinen osa valmiussuunnittelua. Laaditaan vuosittainen koulutus- ja harjoitussuunnitelma, joka kattaa kriittiset toiminnot ja henkilöstöryhmät. Harjoitusten jälkeen suoritetaan arviointi ja seuranta.
- Tilannekuvatiedon kerääminen ja jakaminen
  - Tilannekuvatieto kerätään eri lähteistä, kuten viranomaisilta, sidosryhmiltä ja kansalaisilta, ja tieto jaetaan päätöksentekijöille ja operatiivisille toimijoille. Tiedonkeruussa hyödynnetään digitaalisia järjestelmiä ja reaaliaikaisia raportointityökaluja.
- Viranomaisviestintä ja viestintä häiriötilanteissa
  - Viranomaisviestintä ja viestintä häiriötilanteissa suunnitellaan huolellisesti. Laaditaan viestintäsuunnitelma, joka kattaa tiedottamisen eri kanavissa, kuten verkkosivut, sosiaalinen media ja tiedotteet. Viestinnän on oltava selkeää, ajantasaista ja luotettavaa.

4.3.2 Kuntatoimiala, Yhteiset palvelut

Vastuuhenkilö	Vastuualueet
Pormestari	• edustus- ja suhdetoiminta, kansainvälinen toiminta • Viestintä, Kuntalaisille ja medialle
kansliapäällikkö	• kunnanjohto • viestintä • yhteistoiminta ja turvallisuus • kuntayhteistyö
Hallintojohtaja	• päätöksenteon tuki ja lainopilliset palvelut • holhoustoimen edunvalvontapalvelut • asiakaspalvelut
talousjohtaja	• taloushallinto ja – suunnittelu • konsernin riskienhallinta • konsernivalvonta ja osakkuusyhtiöt • materiaalihallinto ja hankinnat
henkilöstöjohtaja	• Henkilöstöpalvelut • Palkanmaksupalvelut
Kehittämisen- ja digijohtaja	• Kehittämispalvelut • Tietojärjestelmäpalvelut

•

Yleisjohdon ja yhteisten palveluiden kannalta kriittisiksi tehtäviksi ja toiminnoiksi tunnistettiin seuraavat palvelut:

- Kunnan operatiivisen johtamisen ja päätöksenteon turvaaminen
- Viestintä
- Taloudenhallinta
- Palkanmaksupalvelut (Monetra Oy)
- HR
- Turvallisuus
- ICT
- viestintäyhteydet

Yleisjohdon ja konsernipalvelujen suunnitelmassa päätetään kunnanviraston sekä luottamuselin- että viranhaltiaorganisaation toiminnasta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Lähtökohtana on, että kunnan organisaation tulee toimia poikkeusoloissakin tavanomaisen järjestelmän pohjalta, soveltuvin osin.

4.3.3 Sivistys

Vastuuhenkilö	Vastuualueet
Sivistysjohtaja	• Toimialueen johto
Kulttuuri- ja museotoimen johtaja	• Museo • Kulttuuri • Kirjasto • Tuusulan Opisto ja kuvataidekoulu
Kehittämispäällikkö	• Toimialueen johdon tuki
Opetuspäällikkö	• Perusopetus • Lukiokoulutus
Varhaiskasvatuspäällikkö	• Varhaiskasvatus
Vapaa-aikapäällikkö Liikuntapalvelupäällikkö	• Liikuntapaikat • Uimahalli • Liikunnanohjaus
Vapaa-aikapäällikkö Nuorisopalvelupäällikkö	• Kohdennettu nuorisotyö • Nuorisotalo toiminta
Ruokapalvelupäällikkö	• ruokahuolto

Sivistystoimen kannalta kriittisiksi tehtäviksi ja toiminnoksi tunnistettiin seuraavat palvelut:

- opetustoiminta
- varhaiskasvatus
- kulttuuriperinnön suojelu
- ruokahuolto

Sivistystoimen valmiussuunnitelmassa kuvataan, miten kasvatus- ja sivistystoimen oman toiminnan jatkuvuus turvataan ja mitä toimenpiteitä suoritetaan normaalioloihin palaamiseksi.

Sivistystoimen tehtävä tukee kunnan ja kuntalaisten kriisinsietokykyä.

4.3.4 Kasvun ja ympäristön toimialue

Vastuuhenkilö	Vastuualueet
Kuntakehitysjohtaja	- Toimialueen johto - Hallinto ja kehittäminen
Elinvoimajohtaja	- Elinkeinopalvelut - Asuntopalvelut ja hankekehittäminen - Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut
Projektitoimiston päällikkö	Projektitoimisto edistää merkittävien projektialueiden (Focus, Hyrylän keskusta, Rykmentinpuisto) kehittämistä
Maankäyttöpäällikkö	- Maankäyttö - Paikkatieto
Kaavoituspäällikkö	Kaavoitus
Johtava rakennustarkastaja	Rakennusvalvonta
Yhdyskuntatekniikan päällikkö	- Kunnallistekniikan suunnittelu ja mittauspalvelut - Kunnallistekniikan rakentaminen - Kunnossapito - Viherpalvelut - Liikenne
Tilapalvelupäällikkö	- Tilahallinta ja suunnittelu - Rakennuttaminen - Kiinteistöjen ylläpito - Puhtauspalvelut

Kasvun ja ympäristön toimialueen kannalta kriittisiksi tehtäviksi ja toiminnoiksi tunnistettiin mm. seuraavat palvelut:

- Tilahallinta ja kiinteistöjen ylläpito: kunnan keskeisimpien rakennusten kiinteistönhoidon ylläpito- ja tukipalvelut, siivous- ja puhtaanapitotehtävät, turvallisuusjärjestelmien ylläpito. AVAK kiinteistöt.
- Liikenne ja kunnossapito: katujen ja kevyen liikenteen väylien peruskunnossapito. Joukkoliikenteen koordinointi.
- Paikkatieto: paikkatietojärjestelmien toimivuus sekä karttatietojärjestelmien ja karttojen varmuuskopiot.
- Rakennusvalvonta: rakennusten pääpiirustusarkistot ja niihin liittyvät erityissuunnitelmat. Kriittisten kohteiden osalta varmuuskopiot.
- Hulevesien hallintaa yhdessä vesilaitoksen kanssa.
- Maahantulo/-muuttopalvelut

Kasvun ja ympäristön toimialueen valmiussuunnitelmassa selvitetään se, miten on varauduttu ja miten toimitaan niin normaalioloissa, häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissakin. Edelleen valmiussuunnitelmassa kuvataan, miten kasvun ja ympäristön oman toiminnan jatkuvuus turvataan ja mitä toimenpiteitä suoritetaan normaalioloihin palaamiseksi.

4.3.5 Liikelaytosten sekä osakkuus- ja tytärtyhtiöiden valmiussuunnittelu

Liikelaytosten sekä osakkuus- ja tytärtyhtiöiden vastuuhenkilöiden tehtävänä on vastata toimintansa valmiussuunnittelusta ja häiriötilannesuunnittelusta. Liikelaytosten sekä osakkuus- ja tytärtyhtiöiden valmiussuunnitelmat liitetään perusosan liitteisiin.

4.3.6 Tuusulan vesihuoltoliikelaytos

Vastuuhenkilö	Vastuualueet
Liikelaytoksen johtaja	• Liikelaytoksen johto ja talous • Vesihuollon toiminnan ylläpito • Viestintä omalta osaltaan

Tuusulan vesihuoltoliikelaytoksen kannalta kriittisiksi tehtäviksi ja toiminnoiksi tunnistettiin mm. seuraavat palvelut:

- Vesi- ja jätevesitoiminta (veden turvallisuus, varmuus ja riittävyys)
- Yhteistyö tukkulytosten ja naapurilytosten kesken
- Hankinnat (materiaalit, ajoneuvot, polttoaineet, urakoitsijat jne.)
- Verkoston kunnossapito
- Hulevesien hallintaa yhdessä kunnallistekniikan kanssa.

4.3.7 Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

ympäristökeskuksen johtaja	• hallinto • ympäristövalvonta • ympäristönsuojelu • terveystvalvonta • eläinlääkintähuolto

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kannalta kriittisiä tehtäviä ja toimintoja ovat seuraavat palvelut:

- talousvesi/uimavesivalvonta
- elintarvikevalvonta
- sisätilojen olosuhdevalvonta (esim. kokoontumishuoneistot)
- eläinlääkintähuolto (sis. tarttuvat eläintaudit ja eläinsuojelu)
- Ympäristönsuojelu- ja valvonta

4.3.8 Tuusulan kunnan kiinteistöt

Toimitusjohtaja	• hallinto

Kriittisiä tehtäviä ja toimintoja ovat seuraavat palvelut:

- Asuntokannan ylläpito
- asuntokannan käytön säännöstely

4.3.9 Kunnan sosiaali- ja terveystoimen järjestäjä

Vastuut	Vastuualueet
Keusote vastaa	• Aikuisten sosiaalipalvelut • Perheiden sosiaalipalvelut • Sairaanhoido • Erikoissairaanhoido • Sairaalahoido • Perheiden terveyspalvelut • Suun terveydenhuolto • Vanhus ja vammaispalvelut

Sosiaali- ja terveystoimen kannalta kriittisiä tehtäviä ja toimintoja ovat seuraavat palvelut:

- Sairaanhoido
- Sosiaalihuolto

Keusoten valmiussuunnitelma sovitetaan yhteen alueen kuntien valmiussuunnitelmien kanssa. Valmiussuunnitelmassa määritellään rajapinnat kuntien ja Keusoten varautumisessa.

4.3.10 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Pelastuslaitos ylläpitää omalta osaltaan valmius- ja häiriötilannesuunnitelmia. Kunta ja pelastuslaitos tekevät tiivistä yhteistyötä niin varautumisen, valmiussuunnittelun kuin myös jatkuvuudenhallinnan saralla. Pelastuslaitos suunnittelee ja ylläpitää evakointisuunnitelmia alueella, yhteistyössä Keski-Uudenmaan kuntien kanssa.

Ostopalvelut ja palveluiden saatavuuden varmistaminen

Toimintavarmuutta kehitetään lisäämällä kunnan hankintaohjeisiin kohta, jonka mukaan uusissa hankintai yhteistyösopimuksissa edellytetään toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevien suositusten noudattamista kaikilta verkostoon kuuluvilta kumppaneilta alihankintayritykset mukaan luettuna.

Mallisopimuslausekkeiden on tarkoitus helpottaa suositusten käyttöönottoa sopimuksissa. Toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevat suositukset otetaan varsinaisen sopimuksen liitteeksi. Palvelusopimusten sitovuus ja haluttu palvelutaso eri tilanteissa on määritettävä hankintavaiheessa.

Liite10: Toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevat suositukset (SOPIVA Lausekkeet).

4.4 Toimipaikkojen ja laitosten omatoiminen varautuminen

Kunnan toimipaikkojen ja laitosten tulee omatoimisesti ehkäistä vaaratilanteiden syntymistä ja varautua henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa sekä varautua sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät. Näiden tehtävien toteutus selvitetään toimipaikkakohtaisessa pelastussuunnitelmassa. Pelastussuunnitelmasta säädetään pelastuslaissa ja sen sisällöstä valtioneuvosten asetuksessa pelastustoimesta. Kunnalla on käytössä sähköinen pelastussuunnitelma.

Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija. Jos rakennuksessa toimii useita toiminnanharjoittajia, rakennuksen haltijan tulee laatia pelastussuunnitelma yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa. Kukin toimialue voi antaa tarkentavia ohjeita pelastussuunnitelmasta ja muista vaadittavista turvallisuusjärjestelyistä toimipaikoilleen ja laitoksilleen. Toimialueen ja sen tulosalueiden tulee myös valvoa, että pelastussuunnitelmat ovat asianmukaisesti laadittuja ja tarvittavat toimintamallit on tiedotettu sekä koulutettu henkilöstölle.

4.5 Painopistealueet kunnan varautumisen kehittämisessä

4.5.1 Uhka- ja riskianalyysi

- Uudenmaan sekä kunnan erityispiirteet ja uhkat (esim. luonnonilmiöt, kyberturvallisuus)
- Riskienarvioinnin säännöllinen päivittäminen
- Yhteistyö muiden toimijoiden (esim. pelastuslaitos, poliisi) kanssa

4.5.2 Johtaminen ja koordinointi

- Selkeä ja toimiva johtamisjärjestelmä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
- Kunnan eri toimijoiden roolien ja vastuiden määrittely
- Yhteistyö muiden kuntien ja viranomaisten kanssa

4.5.3 Tiedonkulku ja viestintä

- Tehokas ja luotettava tiedonkulku häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
- Viestintäsuunnitelman ylläpito ja harjoittelu
- Yhteistyö median kanssa

4.5.4 Koulutus ja harjoittelu

- Henkilöstön kouluttaminen häiriötilanteisiin ja poikkeusolojen tehtäviin
- Säännölliset harjoitukset eri uhkakuvien varalle
- Yhteistyö muiden toimijoiden (esim. alueen kunnat, pelastuslaitos, poliisi) kanssa

4.5.5 Huoltovarmuus

- Varautuminen kriittisten toimintojen ylläpitämiseen (esim. ruokahuolto, vesihuolto, Opetus, varhaiskasvatus)
- Materiaalinen varautuminen
- Yhteistyö elinkeinoelämän kanssa

4.5.6 Infrastruktuurin turvaaminen

- Kriittisen infrastruktuurin (esim. tilat, tietoliikenneverkostot, vesihuolto)
- Suojaustoimien toteuttaminen
- Yhteistyö viranomaisten ja elinkeinoelämän kanssa

4.5.7 Elintärkeiden toimintojen johtamisessa tarvittava tilannekuva

- Tilannekuvaa ylläpidetään riskienhallinnan keinoin yhteen sovittamalla se jatkuvuudenhallinnan työkaluihin. Riskienhallinnalla ylläpidetään riskikarttaa vallitsevan tilanteen tiedostamiseksi.
- Kriisijohtamisessa on käytössä erilaisia työkaluja kriisinaikaisen tilannekuvan ylläpitämiseksi esim. tilannepäiväkirja-sovellus, paikkatietojärjestelmät jne.

4.5.8 Kansalaisten osallistaminen

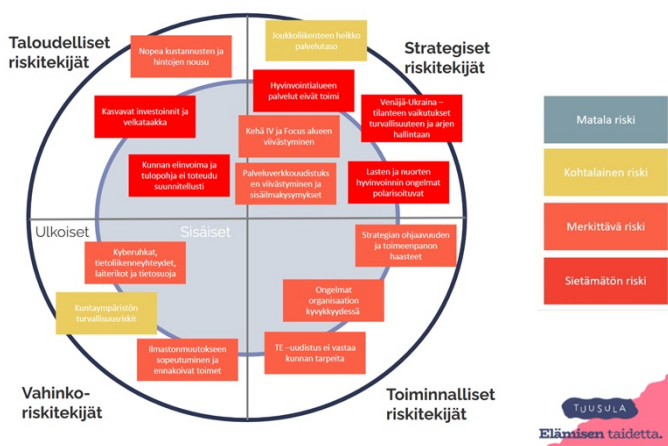
- Kansalaisten tiedottaminen varautumisesta ja ohjeiden antaminen
- Mahdollisuuksien tarjoaminen omaehtoiseen varautumiseen
- Yhteistyö järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa

4.6 Kunnan riskienhallinta sekä toimintaa koskevat uhkatilanteet ja näiden vaikutukset

4.6.1 Kunnan riskienhallintajärjestelmä liittyen varautumiseen

Osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan uudistettuja toimintatapoja on kunta ja toimialue tasolla sekä tytäryhtiöissä tunnistettu ja arvioitu kuntaan ja sen toimintaan liittyviä riskejä. Riskeille on määritelty hallintakeinot ja toimenpiteet, joilla pyritään ennaltaehkäisemään ja pienentämään riskin todennäköisyyttä ja seurausta.

Riskiymppyrälle (ks. kuva) on kuvattu kunta tasolla merkittävimmät riskit kuntalaisten ja kunnan hyvinvoinnin edellytysten turvaamiseen. Riskit jaotellaan strategisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin.

Kuva 6: Kunnan riskiymppyrä

Riskienhallintajärjestelmä tuottaa riskitietoa varautumistyön perustaksi ja nostaa esille kunnan kannalta keskeisimpiä riskejä, joihin varaudutaan Valmiussuunnittelussa.

4.7 Valtakunnalliset uhkamallit, Kansallinen riskiarvio

5 YHTEISKUNNAN TURVALLISUUSSTRATEGIA

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025 on valtioneuvoston periaatepäättös, joka yhtenäistää varautumisen kansallisia periaatteita ja ohjaa hallinnonalojen varautumista.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritellyt elintärkeät toiminnot ovat seuraavat:

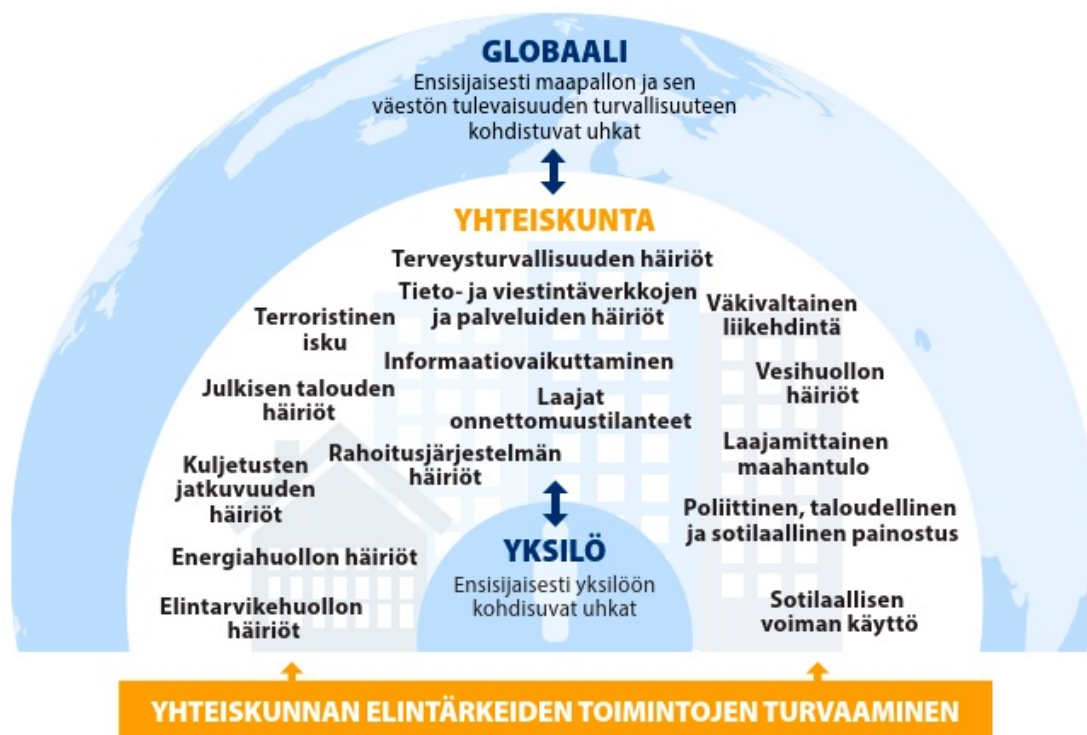
- **Johtaminen:** Johtamiskyky on kyettävä turvaamaan kaikissa tilanteissa ja kaikilla toimintatasoilla.
- **Kansainvälinen ja EU-toiminta:** Kansainvälinen toiminta ulottuu kaikille suomalaisen yhteiskunnan tasoille ja aloille. Kansainvälisen yhteistyön mahdollistaminen ja osallistuminen kriisien ennaltaehkäisyyn on kiinteä osa yhteiskunnan muiden elintärkeiden toimintojen turvaamista.
- **Puolustuskyky:** Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus turvataan ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuusympäristöön suhteutettua puolustuskykyä.
- **Sisäinen turvallisuus:** Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisellä ennaltaehkäistään ja torjutaan Suomeen ja sen väestöön kohdistuvia rikoksia, onnettomuuksia ja ympäristövahinkoja tai muita vastaavia häiriöitä ja uhkia sekä hallitaan niiden seuraukset.

- Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus: Talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden turvaamisella järjestetään elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi tarvittava rahoitus ja muut resurssit.
- Väestön toimintakyky ja palvelut: Väestön toimintakyky ja hyvinvointi turvataan ylläpitämällä keskeiset peruspalvelut.
- Henkinen kriisinkestävyys: Henkisellä kriisinkestävyydellä tarkoitetaan yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan sekä kansakunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttamat henkiset paineet ja selviytyä niiden vaikutuksilta.

5.1.1 Kansallinen riskiarvion

Kansallisen riskiarvion tarkoituksena on ennakoida Suomeen mahdollisesti kohdistuvia suhteellisen äkillisiä tapahtumia, jotka vaativat viranomaisilta normaalista poikkeavia toimia tai avun pyytämistä muilta mailta tai kansainvälisiltä järjestöiltä. Kansallisessa riskiarviossa on tunnistettu riskejä, joilla on laajaa kansallista merkitystä ja arvioitu niiden vaikutusta yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin.

Suomen kansallisen riskinarvion laatiminen perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen unionin pelastuspalvelumekanismista (N:o 1313/2013/EU1). Päätöksen 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kehitettävä riskinarviointeja kansallisella ja asianmukaisella paikallisella tasolla ja annettava komissiolle yhteenveto niiden keskeisistä osista joka kolmas vuosi sekä aina kun on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Ensimmäinen kansallinen riskiarvio valmisteltiin vuonna 2015. Vuonna 2018 laadittiin toinen kansallinen riskiarvio, joka päivitettiin vuosien 2022-23 aikana.

Kuva 7: Kansallinen Riskiarvio: Uhkamallit ja häiriötilanteet 2023

- Informaatiovaikuttaminen: Tietoisesti harhaanjohtavaa tai vääristelevää viestintää, jolla pyritään vaikuttamaan yhteiskunnan toimintaan, päätöksentekoon, mielipiteisiin tai asenteisiin.
- Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus: Suomen ulkopuolisen toimijan käyttämiä keinoja, joilla pyritään vaikuttamaan Suomen itsenäiseen päätöksentekoon tai heikentämään Suomen turvallisuutta tai uskottavuutta.
- Sotilaallisen voiman käyttö: Suomen alueen tai sen lähialueiden vastaista aseellista hyökkäystä tai sen uhkaa, joka voi vaarantaa Suomen alueellisen koskemattomuuden, puolustuskyvyn tai kansainvälisen aseman.
- Laajamittainen maahantulo ja painostaminen maahantulijoita ohjaamalla: Tarkoittaa tilannetta, jossa Suomeen pyrkii suuri määrä ihmisiä, jotka eivät täytä maahantulon edellytyksiä tai joiden maahantuloa ohjataan ulkopuolisella taholla. Tällainen tilanne voi aiheuttaa haasteita rajaturvallisuudelle, sisäiselle turvallisuudelle, väestönsuojelulle ja palvelujärjestelmälle.
- Yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen tai muu väkivaltainen isku: Yksittäinen henkilö, ryhmä tai organisaatio tekee tai yrittää tehdä väkivaltaisen teon, jolla pyritään aiheuttamaan pelkoa, tuhoa tai kuolemaa yhteiskunnalle tai sen osalle. Tällainen tilanne voi vaikuttaa ihmisten henkeen ja terveyteen, yhteiskunnan toimintaan ja turvallisuudentunteeseen.
- Isojen väkijoukkojen, ryhmien tai yhteisöjen väkivaltainen liikehdintä tai yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta: Suuri määrä ihmisiä osallistuu väkivaltaiseen tai järjestäytyneeseen toimintaan, joka kohdistuu yhteiskunnan rakenteisiin, viranomaisiin, omaisuuteen tai muihin ihmisiin. Tällainen tilanne voi aiheuttaa häiriöitä yhteiskunnan toimintaan, järjestykseen ja turvallisuuteen.
- Julkisen talouden häiriö: Julkisen talouden tasapaino heikkenee merkittävästi esimerkiksi verotulojen romahtamisen, velkaantumisen tai korkotason nousun vuoksi. Tällainen tilanne voi vaarantaa julkisten palvelujen ja etuuksien rahoituksen, talouskasvun ja työllisyyden sekä aiheuttaa epävakautta ja levottomuutta yhteiskunnassa.
- Rahoitusjärjestelmän häiriö: Rahoitusmarkkinoiden tai -laitosten toiminta häiriintyy tai pysähtyy esimerkiksi luottamuksen menetyksen, maksuvalmiuden puutteen tai kyberhyökkäyksen vuoksi. Tällainen tilanne voi aiheuttaa vakavia seurauksia taloudelle, yrityksille ja kotitalouksille sekä heikentää yhteiskunnan toimintakykyä.
- Energiahuollon häiriöt: Sähkön tai polttoaineiden saanti katkeaa tai niukkenee merkittävästi esimerkiksi teknisen vian, luonnonilmiön, tuotannon tai jakelun häiriön tai ulkopuolisen painostuksen vuoksi. Tällainen tilanne voi vaikuttaa laajasti yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin, kuten liikenteeseen, viestintään, terveydenhuoltoon ja lämmitykseen.
- Tieto- ja viestintäverkkojen ja palveluiden häiriöt: Tieto- ja viestintäteknologian verkot tai palvelut eivät toimi tai ovat saatavilla vain osittain esimerkiksi teknisen vian, ylikuormituksen, luonnonilmiön tai kyberhyökkäyksen vuoksi. Tällainen tilanne voi haitata yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen johtamista, viestintää, tiedonsaantia ja palvelujen käyttöä.
- Kuljetusten jatkuvuuden häiriöt: Liikenne- ja kuljetusjärjestelmä ei toimi tai on saatavilla vain osittain esimerkiksi teknisen vian, luonnonilmiön, onnettomuuden, sabotaasin tai ulkopuolisen painostuksen vuoksi. Tällainen tilanne voi vaikeuttaa ihmisten, tavaroiden ja palvelujen liikkumista sekä heikentää huoltovarmuutta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

- Terveysturvallisuuden häiriöt: Ihmisten tai eläinten terveyttä uhkaa jokin tarttuva tai muu tauti, joka leviää laajasti tai nopeasti esimerkiksi mikrobilääkeresistenssin, pandemian tai eläintautiepidemian vuoksi. Tällainen tilanne voi aiheuttaa kuolleisuutta, sairastavuutta ja pelkoa sekä rasittaa terveydenhuoltojärjestelmää ja yhteiskunnan muita toimintoja.
- Vesihuollon häiriöt: Vesihuollon laatu tai saatavuus heikkenee tai katkeaa esimerkiksi teknisen vian, saastumisen, luonnonilmiön tai tahallisen toiminnan vuoksi. Tällainen tilanne voi vaarantaa ihmisten ja eläinten terveyden, ympäristön tilan ja yhteiskunnan toiminnan.
- Elintarvikehuollon häiriöt ja ruoka- ja ravintoturvan heikkeneminen: Elintarvikkeiden tuotanto, jakelu tai saatavuus häiriintyy tai heikkenee esimerkiksi teknisen vian, saastumisen, luonnonilmiön, eläintautien, kaupan esteiden tai ulkopuolisen painostuksen vuoksi. Tällainen tilanne voi vaikuttaa ihmisten ja eläinten terveyteen, ympäristön tilaan, huoltovarmuuteen ja elinkeinoelämään.
- Laajat tai pitkäkestoiset onnettomuustilanteet: Jokin suuronnettomuus tai useita samanaikaisia onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vakavia seurauksia ihmisten henkeen tai terveyteen, ympäristöön tai omaisuuteen esimerkiksi merellisen monialaonnettomuuden, vakavan ydinvoimalaitosonnettomuuden, useamman yhtäaikaisen laajan maastopalon tai äärimmäisen voimakkaan ääri-ilmiön seurauksena. Tällainen tilanne voi vaikuttaa ihmisten turvallisuuteen, yhteiskunnan toimintaan ja turvallisuudentunteeseen.
- Ympäristön saastuminen tai muu ympäristöhäiriö: Ympäristö saastuu tai sen tila heikkenee merkittävästi esimerkiksi kemikaalionnettomuuden, öljyvahingon, radioaktiivisen laskeuman, ilmansaasteiden, vieraslajien tai ilmastomuutoksen seurauksena. Tällainen tilanne voi vaikuttaa ihmisten ja eläinten terveyteen, luonnon monimuotoisuuteen, ekosysteemien toimintaan ja yhteiskunnan elinoloihin.
- Luonnonilmiöt: Luonnonilmiö aiheuttaa vakavia seurauksia ihmisten henkeen tai terveyteen, ympäristöön tai omaisuuteen esimerkiksi myrskyn, tulvan, maanjäristyksen, metsäpalon, kuivuuden, helleaallon tai merijään puutteen seurauksena. Tällainen tilanne voi vaikuttaa ihmisten turvallisuuteen, yhteiskunnan toimintaan ja turvallisuudentunteeseen.
- Eläintautien leviäminen tai muu eläinten terveyttä uhkaava tekijä: Eläinten terveyttä uhkaa jokin tarttuva tai muu tauti, joka leviää laajasti tai nopeasti esimerkiksi eläintautiepidemian, vieraslajien tai ilmastomuutoksen seurauksena. Tällainen tilanne voi vaikuttaa eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, eläintuotantoon, elintarviketuotantoon ja ympäristöön.
- Kasvintuhoojien leviäminen tai muu kasvien terveyttä uhkaava tekijä: Kasvien terveyttä uhkaa jokin tuhooja, tauti tai muu tekijä, joka leviää laajasti tai nopeasti esimerkiksi kasvintuhoojaepidemian, vieraslajien tai ilmastomuutoksen seurauksena. Tällainen tilanne voi vaikuttaa kasvien terveyteen ja tuottavuuteen, kasvituotantoon, elintarviketuotantoon ja ympäristöön.
- Ihmisten terveyttä uhkaavat tekijät: Ihmisten terveyttä uhkaa jokin tarttuva tai muu tauti, altistuminen haitallisille aineille tai säteilylle tai muu tekijä, joka leviää laajasti tai nopeasti esimerkiksi pandemian, mikrobilääkeresistenssin, ympäristömyrkkyjen tai säteilyn seurauksena. Tällainen tilanne voi aiheuttaa kuolleisuutta, sairastavuutta ja pelkoa sekä rasittaa terveydenhuoltojärjestelmää ja yhteiskunnan muita toimintoja.
- Väestön hyvinvointiin, terveyteen tai toimintakykyyn vaikuttavat tekijät: Väestön hyvinvointi, terveys tai toimintakyky heikkenee merkittävästi esimerkiksi elintapojen, elinolosuhteiden, palvelujen saatavuuden, yhteiskunnallisen eriarvoisuuden, syrjäytymisen tai väestön ikääntymisen

seurauksena. Tällainen tilanne voi vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin, terveyteen ja toimintakykyyn, yhteiskunnan toimintaan ja turvallisuudentunteeseen.

5.1.2 Alueelliset uhkat

Uudenmaan alueellinen riskiarvio 2023 (liite), antaa suuntaa paikalliselle varautumiselle. Vaikka uhkat ovat pitkälti samoja kuin valtakunnan tasolla, on riskiarviossa otettu huomioon alueelliset erityispiirteet.

Esimerkiksi sähköhäiriöistä kerrotaan seuraavaa: ” Uudenmaan osalta huomioitavaa on, että kantaverkon häiriöiden ei tarvitse tapahtua alueella aiheuttaakseen laajoja ja pitkäkestoisia katkoksia sähkön saatavuudessa. Uusimaa on altis kantaverkossa pohjois - eteläsuunnassa tapahtuville häiriöille sijaintinsa vuoksi, sillä tehontuotantoa tapahtuu pitkälti pohjoisessa. Myös merkittävät siirtoyhteydet Ruotsiin kulkevat Pohjois-Suomessa. **Koko maan laajuinen sähkökatko kestäisi pisimpään maan eteläosassa.** Uudellamaalla on suuri väkiluku ja useita maakunnan tai koko yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisiä toimintoja. Uudenmaan alueella tapahtuva voimahuollon häiriö voi aiheuttaa sekä alueellisia että valtakunnallisia vaikutuksia. Seurannaisvaikutukset erityisesti Uudellamaalla pahentavat tilannetta valtakunnallisen häiriön osalta, sähköstä riippuvaiset toiminnot muualla maassa on kriittisesti riippuvaisia Uudenmaan toiminnoista.”.

5.1.3 Paikalliset uhat Tuusulassa

Sähköiset tieto- ja viestintäjärjestelmät	kyber uhat toimintahäiriöt tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt
Laajamittaiset häiriöt ja poikkeusolot	Myrskyt sähkökatkot vesikatkot Laajamittainen maahantulo ilmastonmuutoksen vaikutukset poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus sotilaallisen voiman käyttö
Helsinki-Vantaa lentoasema	lentokoneen putoaminen asuntoalueelle, terrorismi.
Tuusulan ja Lahden moottoritie, Kulloontie, Hämeentie, Vanha Lahdentie	suuronnettomuudet kemikaali- tai öljyvahingot
Helsinki-Riihimäki päärata, Lahden oikorata	junaonnettomuudet, kemikaali- tai öljyvahingot, räjähdysonnettomuudet, terrorismi
Suuret teollisuuslaitokset (esim. Jusslan työpaikka-alue)	tulipalot, sabotaasi, terrorismi
Kauppakeskukset	tulipalot, pommiuhat
Muuntoasemat ja jakeluverkot, maakaasuputket	jakeluverkon häiriöt, tulipalot, sabotaasi, terrorismi
Veden jakeluverkosto- vesitornit, Päijännetunneli, meriviemäri, pohjavesialueet	toimintahäiriöt, saasteet, öljyvahingot, sabotaasi, tulva
Oppilaitokset ja laitokset - koulut, päiväkodit, terveysasemat, palvelutalot, Kellokosken sairaala, Jokelan vankila, jäähallit	tulipalot, pommiuhat, sään ääri-ilmiöt, pandemiat, saastunut juomavesi, henkilövahingot

Avainasemassa kunnan palveluiden tuottamisessa ja tarjoamisessa on niiden suojaaminen ulkoisia sekä sisäisiä uhkia vastaan. Ulkoisilla uhilla tarkoitetaan organisaation ulkopuolisesta ympäristöstä tai yhteisöstä aiheutuvia uhkia. Näiltä uhilta on vaikeaa tai jopa mahdotonta suojautua, täten niihin tulee varautua tehokkaalla suunnittelulla, kouluttamisella ja toimintojen harjoittelulla. Sisäisillä uhilla tarkoitetaan organisaation omasta toiminnasta lähtöisin olevia uhkia. Sisäisiltä uhilta voidaan tehokkaasti suojautua toimintaohjein sekä toimintamallein eri hallintajärjestelmien kautta. Varautumalla sekä suojautumalla ulkoisia ja sisäisiä uhkia vastaan voidaan toimialueen palveluiden jatkuvuus turvata mahdollisimman häiriöttömästi kaikissa yhteiskunnan turvallisuustilanteissa.

6 KRIISIJOHTAMISEN TOIMINTAMALLI

6.1 Hälytys- ja viestijärjestelyt

Kunnan hälytys ja viestijärjestelyt on kuvattu liitteissä Kriisijohtamisen käynnistäminen sekä Tuusulan kriisiviestintäsuunnitelmassa.

6.2 Johtamisjärjestelyt

Liitteessä, VS-organisaatiokaaviot, kuvataan muutokset normaaliin johtamisjärjestelmään (esim. väestönsuojelun johtoryhmän käyttö).

6.3 Yhteistoiminta muiden viranomaisten kanssa

Tehokas ja onnistunut palveluiden toteuttaminen vaatii yhteistoimintaa muiden toimialueiden, kuntien sekä eri viranomaisten kesken. Suunnittelun lisäksi tarvitaan yhteisiä harjoituksia. Pelastuslaitos osallistuu säännöllisesti järjestettäviin valmiussuunnittelun johtoryhmän kokouksiin. Harjoituksia toteutetaan pelastuslaitoksen varautumistoimisto avustamana. Pelastuslaitos ja poliisi osallistuvat kunnan jatkuvuudenhallinnan suunnitteluun, esim. osallistumalla kunnan turvallisuussuunnitelman laadintaan.

6.4 Tiedottaminen ja kriisiviestintä

Asukkaiden tiedonhalu- ja tarve kasvavat häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tavoitteena on asukkaiden luottamuksen säilyttäminen viranomaisten toimintavalmiuteen sekä sellaisten tietojen antaminen asukkaille, joita he tarvitsevat toimiakseen mahdollisimman järkevästi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Onnettomuuspaikalla pelastustoiminnan johtaja vastaa onnettomuuteen/ tapahtumaan liittyvästä ensitiedottamisesta, sekä onnettomuustiedottamisesta.

Kunta vastaa omista toiminnoistaan ja palveluistaan tiedottamisesta sekä välittää pelastustoiminnan viestejä omia kanaviaan hyödyntäen.

Tiedottamisessa noudatetaan kunnan laatimia yleisiä viestinnän ohjeita, johon sisältyvät myös kriisiviestintäohjeet. Kriisitilanteissa koottava viestintäryhmä ohjeistaa myös kunnan eri toimialueiden tiedottamista. Kunnan viestijärjestelyt ja tiedottaminen on kuvattu liitteessä Tuusulan kunnan kriisiviestintäohje.

6.5 Valmiustilanteiden purkaminen ja tilanteen normalisointi

Toimialuekohtaisissa valmiussuunnitelmissa kuvataan, kuinka Uhka- ja kriisitilanteiden jälkeen palautetaan toiminnot normaalioloja vastaaviksi.

6.6 Poikkeusolojen aiheuttamat täydennykset organisaatioon

Poikkeusoloissa kunnan valmiustoiminta käynnistetään samojen periaatteiden mukaisesti kuten normaaliolojen häiriötilanteissakin huomioiden kuitenkin poikkeusolojen aiheuttamat lainsäädäntömuutokset (valmiuslain ja puolustustilalain käyttöönotto) ja niihin liittyvät valtioneuvoston päätökset.

6.6.1 Varaukset

Poikkeusoloja varten kunnan väestönsuojelumuodostelmista vastaavat toimialueet / toimijat varaavat väestönsuojeluorganisaatioonsa tarvittavan henkilöstönsä. Kunnan henkilövaraukset on tehty puolustusvoimille.

Kunnan maataloustuotantoon liittyvien poikkeusolojen toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi on maatilojen ja puutarhojen tuotannon jatkumista varten tehtävä viljelijävaraukset. Varauksista keski-Uudellamaalla vastaa Mäntsälän kunta

Kunnan kiinteistöt ovat oletusarvoisesti varattuja kunnan omaan käyttöön, eikä niitä varata erikseen poikkeusolojen käyttöön. Suorituspaikkoina käytettävät yksityisten omistuksessa olevat rakennukset ja tilat varataan kuitenkin aina kunnan poikkeusolojen käyttöön.

Kunnan omistamista ajoneuvoista ei tarvitse tehdä varauksia. Mikäli kunnalla on sopimuksia yksityisten liikennöitsijöiden kanssa, tehdään niistä varausanomukset Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Pelastuslaitos varaa ajoneuvoja väestön evakuoointeihin.

Materiaali koostuu niistä välineistä ja laitteista, joilla väestönsuojeluorganisaation eri muodostelmat varustetaan poikkeusolojen varalle. Suojelumateriaali täydentyy kunnan eri toimialoilla päivittäisessä käytössä olevalla materiaalilla. Poikkeusoloja varten tarvittava lisämateriaali tulee olla mainittu eri toimialueiden valmiussuunnitelmissa. Kukin toimialue /toimija hankkii, ylläpitää ja sijoittaa hankkimansa väestönsuojelumateriaalit ja sijoituspaikat omatoimisesti.

6.6.2 Väestönsuojelumuodostelmien perustaminen

Valmiussuunnitelmien mukaisten väestönsuojeluorganisaatioiden perustamisesta päättävät kunnan johtoryhmän määräyksestä konsernihallinnon ja toimialueiden viranhaltijat tai johtavassa asemassa olevat henkilöt.

6.6.2.1 Pelastusmuodostelmat

Pelastusmuodostelmat perustetaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien organisaatiosta pelastustoimen valmiussuunnitelman mukaisesti. Pelastusmuodostelmien henkilöstön varaamisesta ja perustamisesta vastaa Keski-Uudenmaan pelastuslaitos.

6.6.2.2 Raivaus- ja rakentamismuodostelmat

Raivaus- ja rakentamismuodostelmat perustetaan kasvun ja ympäristön toimialueen organisaatiosta valmiussuunnitelman mukaisesti. Raivaus- ja rakentamismuodostelmien henkilöstön varaamisesta ja perustamisesta vastaa kunnan Kasvun ja ympäristön toimialajohtaja.

6.6.2.3 Ensiapumuodostelmat

Ensiapumuodostelmat (esim. ensiapuryhmät, sairaankuljetusryhmät, ensiapupaikat ja psykososiaalisen tuen ryhmät) perustetaan Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän organisaatiosta, Keusoten valmiussuunnitelman mukaisesti. Ensiapumuodostelmien henkilöstön varaamisesta ja perustamisesta vastaa Keusote. Kunta tukee toimintaa tarjoamalla tilat.

6.6.2.4 Huoltomuodostelmat

Huoltomuodostelmat perustetaan Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän ja kuntien valmiussuunnitelmien mukaisesti.

Huoltomuodostelmien (yleishuoltoryhmät) henkilöstön varaamisesta ja perustamisesta vastaa Keusote. Huoltomuodostelmat (muonitusryhmät) perustetaan ruokapalveluiden valmiussuunnitelman mukaisesti. perustamisesta vastaa ruokapalvelupäällikkö.

6.6.3 Väestönsuojelumuodostelmat ja Alueelliset valmiuskeskukset

Johtovastuussa muutoinkin tiloista vastuussa oleva henkilö (yleensä rehtori). Valmiuskeskuksen päällikön tehtävät ja koulutus tulee pyrkiä liittämään kyseisen henkilön virkatehtäviin (esim. tehtävänkuvaukseen). Valmiuskeskukset toimivat kunnan Vs-joryn alaisuudessa sen määräysten ja ohjeiden mukaan. Valmiuskeskusten yksilöidyt tehtävät ovat alueellisten valmiuskeskusten toimintaohjeessa.

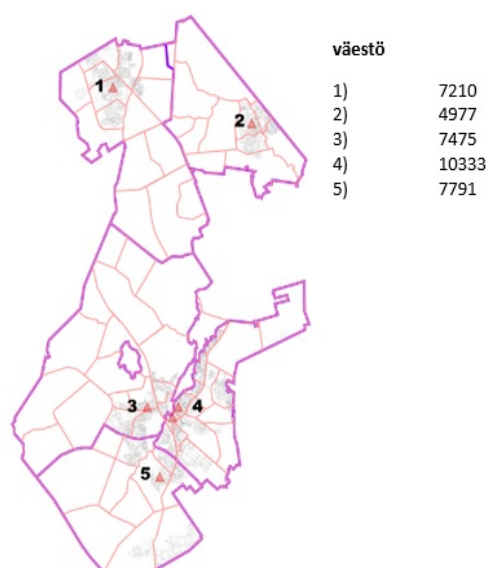
Kunnan vastuulla on huolehtia kunnan johtokeskuksen ja alueellisten valmiuskeskusten sekä eri toimialueiden vastuulla olevien väestönsuojelun muodostelmien varautumisesta tilojen, välineistön ja tietoliikenneyhteyksien hankkimisesta ja ylläpidosta. Kunnan tehtävänä on myös henkilöstön varaaminen ja kouluttaminen

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos vastaa väestön hälyttämiseen tarkoitetun väestöhälytintjärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä. Kunnan valmiussuunnittelun johtoryhmä (VSjory) vastaa osaltaan väestönsuojelun varautumisesta ja johtamisesta kaikissa oloissa.

6.6.4 Valmiuskeskukset

Valmiuskeskusten perustaminen voi tulla ajankohtaiseksi:

- pitkäkestoiset ja laajat sähkökatkot
- pitkäkestoiset ja laajat katkokset tietoliikenne- tai puhelinyhteyksissä
- häiriöt talousveden jakelussa
- suuret perusinfraan liittyvät häiriöt
- suuret tulipalot
- suuronnettomuudet
- laajat epidemiat
- luonnonkatastrofit
- poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus sekä
- sotilaallisen voiman käyttö.

Kuva 8: Alueelliset valmiuskeskukset – alueet ja väestö

Alla on lueteltu alueellisten valmiuskeskusten eri tilanteisiin liittyviä tehtäviä:

- kuntaisten ohjaus ja neuvonta häiriötilanteissa
  - ✓ Kuntalaisilla oltava tieto, mistä saa tietoa ja mahdollista apua häiriötilanteissa
- toimii viestinnän tukena, esim. toimittaa viestejä alueellaan kuntalaisille ja alueelta kunnan johdolle
- tilapäinen vedenjakelupiste vedenjakelun häiriötilanteissa yhteistyössä Tuusulan veden kanssa
  - ✓ Tiedotus alueen vedenjakelun tilanteesta
- pitkäkestoissa sähkökatko tilanteissa matkapuhelimien yms. latauspiste (varavoiman varmistaminen)
  - ✓ Tiedotus alueen sähkönjakelun tilanteesta
- rokotuspiste laajoissa epidemiatilanteissa (Keusoten lääkintäyksikön vastuulla), jos perusterveydenhoidon kapasiteetti tilanteen hoitamiseen ei riitä
- ensiapupiste (Keusoten lääkintäyksikön vastuulla), jos perusterveydenhoidon kapasiteetti tilanteen hoitamiseen ei riitä.
- evakuointi- ja kokoontumispiste suuremmissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa
- loukkaantuneiden hoito ensisijaisesti perusterveydenhoidossa (Keusoten huoltoyksikön vastuulla)
- tilapäismajoitus häiriötilanteissa; mahdollinen tilapäismajoitus AVAK:n tiloihin
- muonituspiste

6.6.5 Johtaminen poikkeusoloissa

Poikkeusoloissa noudatetaan normaaliajan johtamis- ja päätöksentekomenettelyä niin kauan kuin se on mahdollista. Käytännössä tavan muuttaa vain, mikäli valmiuslainsäädännön soveltamisedellytykset ovat voimassa. Valmiuslainsäädännön käyttöönnotosta päättää valtioneuvosto.

Johtokeskusorganisaatio muodostuu johtoryhmästä, kunnan eri toimialueiden vastuuhenkilöistä ja johtokeskuksessa tarvittavasta muusta henkilöstöstä sekä tarvittaessa eri yhteistyöviranomaisista ja teollisuuden, liike-elämän ja kolmannen sektorin yhteyshenkilöistä.

Johtokeskusorganisaatio perustetaan kansliapäällikön määräyksestä ja se kokoontuu johtokeskukseen, ellei toisin määrätä. Johtokeskukseen kootaan kunnan johtamisessa tarvittavia tietoja ja siellä muodostetaan sekä ylläpidetään kunnan tilannekuvaa. Poikkeusolojen johtoryhmän päätökset käsittävät väestönsuojelun sekä erityisesti väestön peruspalvelujen tuottamisen varmistamisen.

Kunnan johtokeskuksen toimintaa tukee myös valmiuskeskusten johtokeskusorganisaatio.

6.6.6 Poikkeusolojen erityistehtävät

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjän tehtävänä on poikkeusoloissa huolehtia alueen väestönsuojeluorganisaatioiden toimintaan kuuluvien lääkinnällisen pelastus- ja huoltotoiminnan väestönsuojelumuodostelmien perustamisesta sekä toimintakyvyn ylläpidosta.

Sivistystoimen erityistehtävänä on henkisen kriisinkestävyyden ylläpitäminen.

Päivittäistavarahuollon organisaatio perustetaan, kun valmiuslain soveltamisedellytykset ovat voimassa.

Suojautuminen (väestönsuojat ja tilapäissuojat) käsketään ja hälytetään erikseen. Suojautumiskäsky ja sen noudattamisen valvonta kuuluvat pelastusviranomaisille. Pelastusviranomaiset, kuten pelastuslaitokset ja sisäministeriön alaiset viranomaiset, vastaavat väestönsuojelun käytännön toteutuksesta, mukaan lukien suojautumiskäskyjen antaminen ja niiden noudattamisen valvonta poikkeusoloissa.

Suojautuminen (väestönsuojat ja tilapäissuojat) käsketään ja hälytetään erikseen pelastustoimen johtokeskuksesta. Suojautumiskäsky ja sen noudattamisen valvonta kuuluvat yleiselle väestönsuojeluorganisaatiolle (kunnan johtokeskus ja valmiuskeskukset).

7 SUUNNITELMAN YLLÄPITÄMINEN JA KOULUTUS

7.1 Valmiussuunnitelman julkisuus

valmiussuunnitelman yleinen osa on julkinen, toimialueiden valmiussuunnitelmat sekä Yleisen osan että toimialueiden suunnitelmien liitteet ovat vain viranomaiskäyttöön.

7.2 Suunnitelmasta tiedottaminen ja henkilöstön perehdyttäminen

valmiussuunnitelman yleinen osa hyväksytään Vs-johtoryhmässä ja se viedään tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Ensisijaisesti valmiussuunnitelman yleinen osa on tarkoitettu kunnan johdon sekä päättäjien käyttöön.

7.3 Koulutus ja harjoitukset

Toimialueet päättävät ja järjestävät oman toimialueensa varautumis- ja valmiuskoulutukset, Kunnan Vs-jory harjoittelee vuosittain häiriötilanteita varten.

7.4 Suunnitelman seuranta, päivittäminen ja vastuuhenkilöt

Tätä suunnitelmaa ylläpidetään turvallisuuspalveluiden johdolla ja muutokset hyväksytetään johtoryhmässä.

7.5 Liitteet

Liite 1 Valmiuskeskukset
 Liite 2 Uudenmaan alueellinen riskiarvio 2023
 Liite 3 Kunnan Kriittiset toiminnot
 Liite 4 Varautumisen keskeisiä käsitteitä ja määritelmiä
 Liite 5 VIRVE numerot
 Liite 6 Tuusulan johtokeskuksen työjärjestys
 Liite 7 Kriisi johtamisen käynnistäminen
 Liite 8 Vs-johtoryhmä
 Liite 9 VS-Johtamisorganisaatio
 Liite 10 Toiminnan jatkuvuuden hallintaa koskevat suositukset
 Liite 11 Tuusulan Kriisiviestintäohje
 Liite 12 Vaarallisten aineiden käsittely- ja varastointikohteet

7.6 Jakelu

Tuusulan kunnan VS-organisaatio, Keskiuudenmaan pelastuslaitos, Itä-Uudenmaan Poliisi, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto sekä muut yhteistyötahot (SPR, Tuusulan evl. seurakunta).